LIETUVOS RESPUBLIKOS EKONOMIKOS IR INOVACIJŲ MINISTRAS

ĮSAKYMAS
DĖL GIDO PROFESINĖS KVALIFIKACIJOS PRIPAŽINIMO NORINT DIRBTI PAGAL GIDO PROFESIJĄ AR LAIKINAI IR KARTAIS TEIKTI GIDO PASLAUGAS LIETUVOS RESPUBLIKOJE TVARKOS APRAŠO PATVIRTINIMO

2019 m. kovo 7 d. Nr. 4-149
Vilnius

Vadovaudamasis Lietuvos Respublikos turizmo įstatymo 28 straipsnio 6 ir 7 dalimis, Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2011 m. lapkričio 16 d. nutarimo Nr. 1342 „Dėl įgaliojimų suteikimo įgyvendinant Lietuvos Respublikos turizmo įstatymą“ 2.3 ir 2.4 papunkčiais,

t v i r t i n u Gido profesinės kvalifikacijos pripažinimo norint dirbti pagal gido profesiją ar laikinai ir kartais teikti gido paslaugas Lietuvos Respublikoje tvarkos aprašą (pridedama).

Ekonomikos ir inovacijų ministras Virginijus Sinkevičius

PATVIRTINTA
Lietuvos Respublikos
ekonomikos ir inovacijų ministro
2019 m. kovo 7 d. įsakymu Nr. 4-149

GIDO PROFESINĖS KVALIFIKACIJOS PRIPAŽINIMO NORINT DIRBTI PAGAL GIDO PROFESIJĄ AR LAIKINAI IR KARTAIS TEIKTI GIDO PASLAUGAS LIETUVOS RESPUBLIKOJE TVARKOS APRAŠAS

I SKYRIUS
BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Gido profesinės kvalifikacijos pripažinimo norint dirbti pagal gido profesiją ar laikinai ir kartais teikti gido paslaugas Lietuvos Respublikoje tvarkos aprašas (toliau – Tvarkos aprašas) reguliuoja Europos Sąjungos valstybių narių, Europos ekonominės erdvės valstybių ir Šveicarijos Konfederacijos (toliau – valstybės narės) piliečių profesinės kvalifikacijos, kuri buvo įgyta kitoje valstybėje narėje, pripažinimo norint dirbti pagal gido profesiją įsisteigus Lietuvos Respublikoje ar laikinai ir kartais teikti gido paslaugas Lietuvos Respublikoje tvarką.

2. Aprašas taikomas ir trečiųjų valstybių piliečiams, kuriems Europos Sąjungos teisės aktais suteikta judėjimo valstybėse narėse teisė.

3. Dirbti Lietuvos Respublikoje pagal gido profesiją leidžiama pripažinus kitoje valstybėje narėje įgytą gido profesinę kvalifikaciją.

4. Kitos valstybės narės gidui neribojama laisvė teikti gido paslaugas laikinai ir kartais Lietuvos Respublikoje, jeigu jis yra teisėtai įsisteigęs kitoje valstybėje narėje.

5. Tvarkos apraše vartojamos sąvokos:

5.1. **Iš esmės skirtingi dalykai** – tai dalykai, kurių įgytos žinios, įgūdžiai ir kompetencijos yra būtini siekiant dirbti pagal reglamentuojamą profesiją Lietuvos Respublikoje ir kuriais atvykusio asmens rengimas iš esmės skiriasi savo turiniu nuo reikalaujamo rengimo Lietuvos Respublikoje.

5.2. **Kompetentinga institucija** – Lietuvos Respublikos turizmo įstatyme nurodyta Lietuvos Respublikos Vyriausybės įgaliota institucija.

5.3. **Pareiškėjas** – valstybės narės pilietis, siekiantis gido profesinės kvalifikacijos pripažinimo, kad galėtų dirbti pagal gido profesiją ar laikinai ir kartais teikti gido paslaugas Lietuvos Respublikoje.

5.4. Kitos Tvarkos apraše vartojamos sąvokos atitinka Lietuvos Respublikos reglamentuojamų profesinių kvalifikacijų pripažinimo įstatyme (toliau – Įstatymas) ir Lietuvos Respublikos turizmo įstatyme (toliau – Turizmo įstatymas) vartojamas sąvokas.

II SKYRIUS
GIDO PROFESINĖS KVALIFIKACIJOS PRIPAŽINIMO PROCEDŪRA NORINT DIRBTI PAGAL GIDO PROFESIJĄ

6. Pareiškėjas arba jo įgaliotas asmuo kompetentingai institucijai Turizmo įstatymo 35 straipsnio 1 dalyje nurodytu būdu turi pateikti kompetentingos institucijos nustatytos formos paraišką dėl profesinės kvalifikacijos pripažinimo, norint dirbti pagal gido profesiją Lietuvos Respublikoje (toliau – paraiška). Kartu su paraiška kompetentingai institucijai pateikiami šie dokumentai (arba teisės aktų nustatyta tvarka patvirtintos jų kopijos):

6.1. asmens pilietybę įrodantis dokumentas;

6.2. dokumentas, patvirtinantis, kad Europos Sąjungos teisės aktais pareiškėjui suteikta judėjimo valstybėse narėse teisė (taikoma trečiųjų valstybių piliečiams);

6.3. formalios kvalifikacijos įrodymas (-ai);

6.4. dokumentas (-ai), liudijantys gido rengimo kursų ir (arba) mokymų trukmę ir turinį;

6.5. dokumentas (-ai), susiję su gido kvalifikacijos kėlimu (jeigu tokių yra);

6.6. formalios kvalifikacijos įrodymų, įgytų trečiojoje šalyje, pripažinimo valstybėje narėje dokumentai (jeigu tokių yra);

6.7. dokumentai, patvirtinantys gido profesinę patirtį ir trukmę (jeigu tokių yra);

6.8. kiti papildomi dokumentai, patvirtinantys gido profesinę kvalifikaciją (jeigu tokių yra);

6.9. pavardės (vardo) keitimą patvirtinantys dokumentai (jeigu keitėsi);

6.10. dokumentas, patvirtinantis, kad per pastaruosius dešimt metų asmuo vienus metus dirbo pagal gido profesiją kitoje valstybėje narėje, kuri šios profesijos nereglamentuoja, kai pareiškėjas turi vieną ar daugiau formalios kvalifikacijos įrodymų;

6.11. įgaliojimas, jei prašymą pildo įgaliotas asmuo;

6.12. profesinio tinkamumo testo išlaikymą arba profesinės adaptacijos laikotarpį patvirtinantys dokumentai (jei buvo paskirta viena iš šių kompensacinių priemonių).

7. Gido formalios kvalifikacijos įrodymas turi atitikti Įstatymo 15 straipsnio 2 dalyje nustatytus reikalavimus.

8. Kartu su paraiška pateikiami ir dokumentų, nurodytų Tvarkos aprašo 6.3–6.8 ir 6.10 punktuose, vertimai į lietuvių kalbą. Vertimas turi būti patvirtintas vertėjo, išvertusio dokumentus, parašu ir (arba) vertimo biuro antspaudu.

9. Kompetentinga institucija organizuoja gido, kurio kvalifikacija įgyta kitoje valstybėje narėje, profesinės kvalifikacijos pripažinimą.

10. Vertinant profesinę kvalifikaciją, pareiškėjas negali būti diskriminuojamas dėl lyties, rasės, kalbos, religijos, seksualinės orientacijos, politinių įsitikinimų, tautinės, etninės ar socialinės kilmės ar kitų su profesinės kvalifikacijos esme nesusijusių priežasčių.

11. Pareiškėjo pateiktą paraišką ir dokumentus dėl profesinės kvalifikacijos pripažinimo nagrinėja ir vertina kompetentingos institucijos vadovo įsakymu sudaryta Gido profesinės kvalifikacijos pripažinimo komisija (toliau – Komisija), kurios personalinę sudėtį, darbo reglamentą ir nuostatus tvirtina kompetentingos institucijos vadovas.

12. Komisija per 5 darbo dienas nuo paraiškos gavimo dienos patvirtina paraiškos gavimą – raštu ar elektroninių ryšių priemonėmis informuoja pareiškėją ar jo įgaliotą asmenį arba praneša pareiškėjui ar jo įgaliotam asmeniui apie bet kokį trūkstamą dokumentą.

13. Komisija, išnagrinėjusi pareiškėjo pateiktus dokumentus, gali priimti tokias išvadas:

13.1. siūlyti pripažinti pareiškėjo profesinę kvalifikaciją;

13.2. siūlyti nepripažinti pareiškėjo profesinės kvalifikacijos ir nurodyti nepripažinimo motyvus;

13.3. siūlyti leisti pareiškėjui pasirinkti kompensacinę priemonę – profesinio tinkamumo testą ar profesinės adaptacijos laikotarpį.

14. Kompetentinga institucija, gavusi Komisijos išvadą, gali priimti tokius sprendimus:

14.1. pripažinti pareiškėjo profesinę kvalifikaciją;

14.2. nepripažinti pareiškėjo profesinės kvalifikacijos;

14.3. siūlyti pareiškėjui pasirinkti kompensacinę priemonę – profesinio tinkamumo testą ar profesinės adaptacijos laikotarpį.

15. Kompetentinga institucija galutinį motyvuotą sprendimą dėl gido profesinės kvalifikacijos pripažinimo priima kuo greičiau, bet ne vėliau kaip per 3 mėnesius nuo visų reikiamų dokumentų gavimo dienos.

16. Pripažinus pareiškėjo profesinę kvalifikaciją pareiškėjui išduodamas kompetentingos institucijos vadovo įsakymu patvirtintos formos gido pažymėjimas.

17. Prireikus kompetentinga institucija gali kreiptis į kitas institucijas dėl pareiškėjo formalios kvalifikacijos įrodymų ir kitų dokumentų.

18. Tvarkos aprašo 6.10 papunktyje nurodyta vienų metų profesinė patirtis gali būti neprivaloma, jeigu pareiškėjo turimas formalios kvalifikacijos įrodymas įgytas baigus reglamentuojamo rengimo kursą.

19. Asmenys, kurių gido profesinė kvalifikacija pripažinta ir kurie gido paslaugas teikia ir lietuvių kalba, turi mokėti lietuvių kalbą ne žemesniu kaip antrosios valstybinės kalbos mokėjimo kategorijos, kaip ji apibūdinta Valstybinės kalbos mokėjimo kategorijų ir jų taikymo tvarkos apraše, patvirtintame Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2003 m. gruodžio 24 d. nutarimu Nr. 1688 „Dėl Valstybinės kalbos mokėjimo kategorijų ir jų taikymo tvarkos aprašo patvirtinimo“, lygiu (toliau – antroji valstybinės kalbos mokėjimo kategorija) ir pateikti užpildytą kompetentingos institucijos nustatytos formos patvirtinimą.

20. Kilus pagrįstų abejonių dėl pakankamo lietuvių kalbos mokėjimo, Komisija gali įpareigoti asmenį pateikti dokumentą, patvirtinantį ne žemesnę kaip antrąją valstybinės kalbos mokėjimo kategoriją.

III SKYRIUS
GIDO PROFESINĖS KVALIFIKACIJOS PRIPAŽINIMO PROCEDŪRA NORINT LAIKINAI IR KARTAIS TEIKTI GIDO PASLAUGAS

21. Šio Tvarkos aprašo skyriaus nuostatos taikomos tik tada, kai paslaugos teikėjas atvyksta į Lietuvos Respublikos teritoriją laikinai ir kartais teikti gido paslaugų.

22. Kai pareiškėjas pirmą kartą iš valstybės narės persikelia į Lietuvos Respublikos teritoriją teikti gido paslaugų, jis kompetentingai institucijai Turizmo įstatymo 35 straipsnio 1 dalyje nurodytu būdu turi pateikti tinkamai užpildytą kompetentingos institucijos nustatytos formos išankstinę rašytinę deklaraciją.

23. Jeigu pareiškėjas ketina per metus laikinai ir kartais teikti paslaugas, kompetentingai institucijai kartą per tuos metus Tvarkos aprašo 22 punkte nustatyta tvarka jis turi pateikti atnaujintą kompetentingos institucijos nustatytos formos deklaraciją.

24. Pradedant teikti gido paslaugas Lietuvos Respublikoje arba jei iš esmės pasikeičia anksčiau dokumentais patvirtintos aplinkybės, kartu su deklaracija pareiškėjas pateikia Įstatymo 9 straipsnio 4 dalies 1–4 punktuose ir 15 straipsnio 3 ir 5 dalyje nurodytus dokumentus (arba teisės aktų nustatyta tvarka patvirtintas jų kopijas).

25. Kilus pagrįstų abejonių dėl pareiškėjo deklaracijoje nurodyto lietuvių kalbos mokėjimo pakankamumo (kai gido paslaugos laikinai ir kartais teikiamos ir lietuvių kalba), Komisija gali įpareigoti asmenį pateikti dokumentą, patvirtinantį ne žemesnę kaip antrąją valstybinės kalbos mokėjimo kategoriją.

26. Patikrinusi deklaraciją ir kartu su ja pateiktus dokumentus kompetentinga institucija ne vėliau kaip per 5 darbo dienas nuo deklaracijos ir visų reikalingų dokumentų pateikimo dienos savo interneto svetainėje paskelbia asmens, kuriam suteikiama teisė laikinai ir kartais teikti gido paslaugas, vardą, pavardę, įsisteigimo valstybės narės pavadinimą, deklaracijoje nurodytą gido paslaugų teikimo laikotarpį.

Asmens duomenų skelbimo tikslas – informuoti apie valstybių narių piliečius, kurie turi teisę laikinai ir kartais teikti gido paslaugas Lietuvos Respublikoje.

IV SKYRIUS
KOMPENSACINĖS PRIEMONĖS

27. Kompetentinga institucija gali reikalauti, kad pareiškėjas, kuris kreipėsi dėl profesinės kvalifikacijos pripažinimo, įvykdytų vieną iš Įstatymo 16 straipsnio 1 dalyje išvardintų kompensacinių priemonių.

28. Komisija teisės aktų nustatyta tvarka patikrina, ar pareiškėjo bet kurioje valstybėje narėje ar trečiojoje valstybėje per profesinę patirtį arba per visą gyvenimą trunkantį mokymąsi įgytos ir tuo tikslu oficialiai atitinkamos įstaigos patvirtintos žinios, įgūdžiai ir kompetencijos gali visiškai arba iš dalies kompensuoti iš esmės skirtingus dalykus ir, esant Įstatymo 16 straipsnio 1 dalyje nurodytoms aplinkybėms, kompetentingos institucijos vadovui teikia siūlymą leisti pareiškėjui pasirinkti vieną iš Įstatymo 16 straipsnio 1 dalyje nurodytų kompensacinių priemonių.

29. Kompetentinga institucija ne vėliau kaip per 10 darbo dienų informuoja pareiškėją ar jo atstovą apie Komisijos priimtą išvadą leisti pareiškėjui pasirinkti kompensacinę priemonę – profesinės adaptacijos laikotarpį ar profesinio tinkamumo testą.

Per vieną mėnesį nuo Komisijos išvados gavimo dienos pareiškėjas turi paštu ar elektroninio ryšio priemonėmis kompetentingai institucijai pateikti atsakymą raštu ir jame nurodyti pasirinktą kompensacinę priemonę.

30. Pareiškėjui ar jo įgaliotam asmeniui per Tvarkos aprašo 29 punkto antrojoje pastraipoje nurodytą terminą pateikus atsakymą raštu apie pasirinktą kompensacinę priemonę, kompensacinė priemonė skiriama kompetentingos institucijos vadovo įsakymu.

31. Kompetentinga institucija, gavusi informaciją apie profesinio tinkamumo testo įvertinimo rezultatus ar informaciją apie profesinės adaptacijos laikotarpio vertinimą, per 15 darbo dienų nuo informacijos gavimo priima galutinį motyvuotą sprendimą, nurodytą Tvarkos aprašo 14.1 ar 14.2 punktuose, ir informuoja pareiškėją arba jo įgaliotą asmenį.

PIRMASIS SKIRSNIS
PROFESINIO TINKAMUMO TESTAS

32. Jei pareiškėjas pasirenka kompensacinę priemonę – profesinio tinkamumo testą, kompetentinga institucija pareiškėjui pateikia kompetentingos institucijos vadovo įsakymu tvirtinamą Gidų rengimo kursų įstaigų sąrašą (toliau – Gidų rengimo kursų įstaigų sąrašas).

33. Pareiškėjas iš pateikto sąrašo pasirenka konkrečią profesinio tinkamumo testą organizuosiančią gidų rengimo kursų įstaigą ir apie tai raštu informuoja kompetentingą instituciją. Kompetentinga institucija pareiškėjo dokumentus pateikia profesinio tinkamumo testą organizuojančiai įstaigai.

34. Kompetentinga institucija privalo užtikrinti, kad pareiškėjas profesinio tinkamumo testą galėtų laikyti ne vėliau kaip per šešis mėnesius po įsakymo dėl šios priemonės taikymo priėmimo.

35. Profesinio tinkamumo testą organizuojanti įstaiga sudarydama profesinio tinkamumo testą lygina kompetentingos institucijos tvirtinamoje Pavyzdinėje gido rengimo kursų programoje (toliau – Pavyzdinė gido rengimo kursų programa) nurodytus dalykus su tais, kurie nurodyti pareiškėjo turimame diplome ar kitos formalios kvalifikacijos įrodyme, ir parengia dalykų, kurių trūksta, sąrašą profesinio tinkamumo testui atlikti.

36. Profesinio tinkamumo testui atrinktų dalykų sąrašas turi apimti žinias, įgūdžius ir kompetencijas, kurios būtinos siekiant dirbti pagal gido profesiją ar užsiimti gido profesine veikla Lietuvos Respublikoje.

37. Profesinio tinkamumo testą organizuojanti įstaiga sudaro rekomenduojamos literatūros sąrašą ir pateikia jį pareiškėjui bei prireikus suteikia galimybę išklausyti trūkstamus dalykus.

38. Profesinio tinkamumo testą paprastai sudaro dvi dalys: rašytinė (dalykų teorinių žinių įvertinimas) ir praktinė (praktinis ekskursijų rengimo ir vedimo metodikos egzaminas).

39. Profesinio tinkamumo testas turi atitikti Įstatymo 16 straipsnio 13 ir 14 dalių reikalavimus.

40. Profesinio tinkamumo testai organizuojami pagal poreikį.

41. Profesinio tinkamumo testą organizuojanti įstaiga suderinusi su kompetentinga institucija patvirtina mokestį už profesinio tinkamumo testo parengimą ir laikymą, atsižvelgdama į jo apimtį ir organizavimo sąnaudas. Šį mokestį pareiškėjas sumoka profesinio tinkamumo testą organizuojančiai įstaigai jos nurodytu būdu.

42. Informaciją apie profesinio tinkamumo testo atlikimo formą, testo vertinimą, profesinio tinkamumo testo organizavimo mokestį, jo mokėjimo tvarką ir kitą reikalingą su profesinio tinkamumo testo organizavimu susijusią informaciją pareiškėjui pateikia profesinio tinkamumo testą organizuojanti įstaiga.

43. Profesinio tinkamumo testą organizuojanti įstaiga privalo ne vėliau kaip per mėnesį nuo testo atlikimo dienos jį įvertinti ir apie laikymo rezultatus raštu informuoti kompetentingą instituciją bei išduoti pareiškėjui profesinio tinkamumo testo išlaikymą patvirtinantį dokumentą.

44. Neišlaikęs profesinio tinkamumo testo pareiškėjas kompetentingos institucijos nustatyta tvarka gali laikyti šį testą pakartotinai ne anksčiau kaip po 6 mėnesių.

ANTRASIS SKIRSNIS
PROFESINĖS ADAPTACIJOS LAIKOTARPIS

45. Jei pareiškėjas pasirenka kompensacinę priemonę – profesinės adaptacijos laikotarpį, kompetentingos institucijos vadovo įsakyme dėl šios priemonės skyrimo nurodoma jo trukmė. Profesinės adaptacijos laikotarpis turi būti ne ilgesnis kaip treji metai.

46. Pareiškėjas, kuriam skirtas profesinės adaptacijos laikotarpis, turi teisę:

46.1. kreiptis į vieną iš Gidų rengimo kursų įstaigų sąraše nurodytų įstaigų su prašymu skirti prižiūrimos praktikos vadovą profesinės adaptacijos laikotarpiui;

46.2. savarankiškai pasirinkti gidą, kuris bus prižiūrimos praktikos vadovu profesinės adaptacijos laikotarpiu;

46.3. sudaryti sutartį su gidų rengimo kursų įstaiga ar gidu, kuris bus prižiūrimos praktikos vadovu, dėl profesinės adaptacijos laikotarpio organizavimo;

46.4. kartu su profesinės adaptacijos laikotarpį organizuojančios įstaigos paskirtu prižiūrimos praktikos vadovu numatyti atliekamų darbų pobūdį ir mastą.

47. Pareiškėjas, kuriam skirtas profesinės adaptacijos laikotarpis, privalo:

47.1. apmokėti visas su profesinės adaptacijos laikotarpiu susijusias išlaidas;

47.2. atlikti profesinės adaptacijos laikotarpio tiesioginio vadovo paskirtas užduotis;

47.3. profesinės adaptacijos laikotarpiu savarankiškai tobulinti kvalifikaciją.

48. Prižiūrimos praktikos vadovu gali būti asmuo, turintis Lietuvos Respublikoje išduotą gido pažymėjimą ir ne mažesnę kaip 5 metų gido darbo patirtį.

49. Prižiūrimą praktiką organizuojanti įstaiga ar gidas privalo atsižvelgti į tai, kad pareiškėjas savo kilmės valstybėje narėje arba valstybėje narėje, iš kurios jis atvyko, yra kvalifikuotas gidas, tačiau ekskursijų vedimo ir rengimo praktinio darbo valandų skaičius turi būti ne mažesnis kaip pusė Pavyzdinėje gidų rengimo kurso programoje nurodytų valandų.

50. Profesinės adaptacijos laikotarpiu pareiškėjas gali teikti gido paslaugas tik prižiūrimas praktikos vadovo.

51. Pasibaigus kompetentingos institucijos vadovo įsakyme nurodytam profesinės adaptacijos laikotarpio terminui, Tvarkos aprašo 46.1 papunktyje nurodyta įstaiga ar pareiškėjo praktikos vadovas kompetentingai institucijai ir pareiškėjui ar jo įgaliotam asmeniui raštu pateikia profesinės adaptacijos laikotarpio vertinimo rezultatus.

52. Kompetentinga institucija, gavusi informaciją apie profesinio tinkamumo testo įvertinimo rezultatus ar informaciją apie profesinės adaptacijos laikotarpio vertinimą, per 15 darbo dienų nuo informacijos gavimo priima galutinį motyvuotą sprendimą, nurodytą Tvarkos aprašo 14.1 ar 14.2 punktuose, ir informuoja pareiškėją arba jo įgaliotą asmenį.

V SKYRIUS
BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

53. Sprendimas dėl pareiškėjo profesinės kvalifikacijos pripažinimo arba jo nebuvimas, kompensacinės priemonės skyrimas ar paraiškos atmetimas gali būti skundžiamas Įstatymo ir Lietuvos Respublikos administracinių bylų teisenos įstatymo nustatyta tvarka ir terminais.

_____